

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Investițiile străine directe în România în anul 2019

INVESTIȚIILE STRĂINE
DIRECTE
ÎN ROMÂNIA
în anul 2019

NOTĂ

Redactarea lucrării a fost realizată de Direcția statistică din Banca Națională a României și a fost finalizată la data de 18 septembrie 2020.

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Băncii Naționale a României. Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele.

Sursa datelor statistice utilizate la realizarea graficelor și a tabelelor a fost indicată numai atunci când acestea au fost furnizate de alte instituții.

Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2247-5095

Cuprins

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2019	5
1. Fluxul net de investiții străine directe	5
2. Soldul investițiilor străine directe	8
2.1. Repartizarea investițiilor străine directe pe principalele activități economice	10
2.2. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile ISD	12
2.3. Repartizarea teritorială a investițiilor străine directe	13
Caseta 1. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice	13
2.4. Repartizarea ISD pe țări de origine	15
Caseta 2. Repartizarea soldului ISD în funcție de țara de origine a investitorului final	16
3. Tipuri de investiții străine directe	17
4. Investițiile directe în străinătate ale României	20
5. Veniturile realizate din ISD	21
6. Cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă și forța de muncă angajată	21
7. Exporturile și importurile întreprinderilor investiție străină directă	23
7.1 Comerțul internațional cu bunuri	23
7.2 Comerțul internațional cu servicii	24
ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE	25
ASPECTE PRIVIND CERCETAREA STATISTICĂ PENTRU DETERMINAREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE	28
Bibliografie	28
SECȚIUNE STATISTICĂ	30

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2019

Investițiile străine directe (ISD) reprezintă una dintre principalele surse de dezvoltare ale unei economii. Pe de o parte, acestea sunt complementare investițiilor publice și celor realizate de rezidenți din surse private, iar pe de altă parte, stimulează dezvoltarea atât a întreprinderilor în care se investește, cât și a întreprinderilor din economia rezidentă cu care acestea intră în relații economice.

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)¹ a identificat cinci canale principale prin care economia unei țări este influențată de ISD, și anume:

- reprezintă o sursă importantă de tehnologii inovatoare și de cunoștințe de organizare a fluxurilor de lucru (*know-how*);
- contribuie la dezvoltarea întreprinderilor, precum și la restructurarea acestora;
- contribuie la dezvoltarea comerțului internațional și la integrarea în economia mondială;
- contribuie la stimularea și creșterea competitivității;
- creează locuri de muncă și contribuie la dezvoltarea capitalului uman.

Statisticile privind investițiile străine directe sunt utilizate la elaborarea strategiilor și politicilor economice ale unei țări, precum și în compilarea altor indicatori macroeconomici. Astfel, fluxurile de ISD și veniturile obținute de nerezidenți din ISD intră în componența contului financiar, respectiv al contului curent al bilanței de plăți, iar stocul ISD reprezintă o componentă importantă a poziției investiționale internaționale.

Determinarea investițiilor străine directe s-a realizat în conformitate cu precizările metodologice prevăzute în Manualul Balanța de plăți și Poziția Investițională Internațională, ediția a VI-a, realizat de Fondul Monetar Internațional². Datele utilizate la elaborarea statisticilor privind investițiile străine directe prezentate în această lucrare au fost obținute prin intermediul unei cercetări statistice directe, realizate de Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică. Detalii cu privire la metodologia acestei cercetări statistice sunt prezentate în Secțiunea „Aspecte privind cercetarea statistică pentru determinarea investițiilor străine directe”.

1. FLUXUL NET DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

În anul 2019, fluxul net de ISD a înregistrat nivelul de 5 173 milioane euro, structurat astfel:

- participații la capitalurile proprii ale investitorilor străini direcți în întreprinderile investiție străină directă din România, în valoare de 5 021 milioane euro. Participațiile

¹ *FDI for Development*, disponibil la adresa <https://oecdonthellevel.com/2019/03/11/maximising-the-benefits-of-foreign-direct-investment/>; *The Social Impact of Foreign Direct Investment*, disponibil la adresa <https://www.oecd.org/els/emp/The-Social-Impact-of-foreign-direct-investment.pdf>.

² Disponibil la adresa <http://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf>.

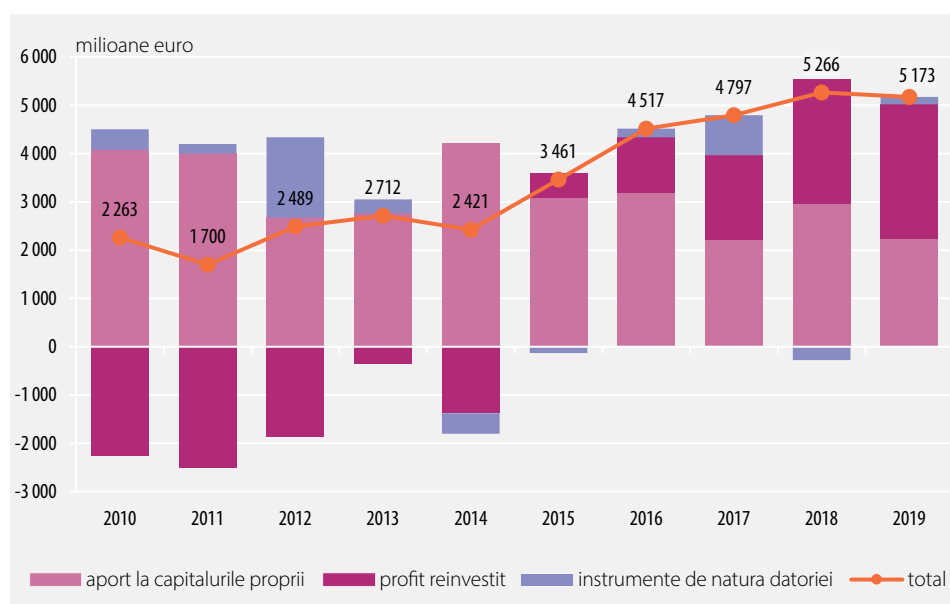
la capitalurile proprii sunt formate din aportul la capitalurile întreprinderilor ISD, în valoare de 2 238 milioane euro, la care se adaugă profitul reinvestit, în sumă de 2 783 milioane euro³;

- instrumentele de natura datoriei⁴ în relația cu investitorii străini direcți și companiile nerezidente din cadrul grupului acestora, având valoarea de 152 milioane euro.

Analiza în evoluție a componentelor fluxului net de ISD relevă următoarele:

- profitul reinvestit a avut o evoluție ascendentă în ultimii 10 ani. Astfel, de la valori negative de peste 2 000 milioane euro în primii doi ani ai intervalului analizat, profitul reinvestit a înregistrat valori pozitive începând cu anul 2015 (+510 milioane euro), ajungând la 2 783 milioane euro în 2019, în creștere cu 8,2 la sută față de 2018;
- instrumentele de natura datoriei au avut valori pozitive până în anul 2013. Începând cu anul următor, acestea au alternat valorile pozitive cu cele negative;
- până în anul 2018, cea mai mare contribuție la fluxul net de ISD a înregistrat componenta aport la capitalurile proprii, cu un maxim de 4 222 milioane euro în anul 2014 și un minim de 2 235 milioane euro în 2017, fiind depășită în 2019 de profitul reinvestit (Tabelul 1 din secțiunea Statistică).

Grafic 1. Evoluția fluxului net de ISD pe componente în perioada 2010-2019

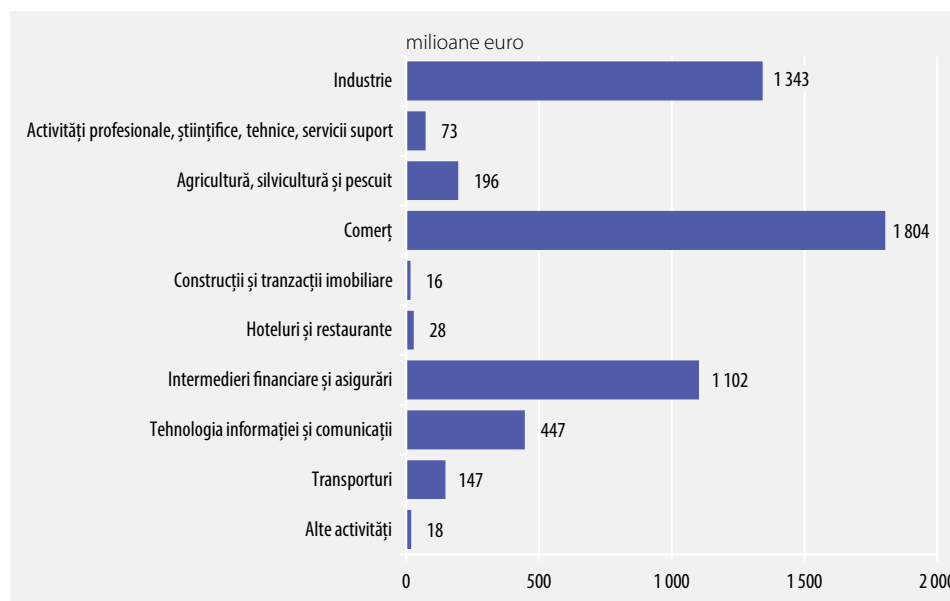

³ Profitul reinvestit a rezultat prin deducerea din profitul după impozitare realizat în 2019 de către întreprinderile ISD profitabile, în valoare de 9 232 milioane euro, a dividendelor repartizate în anul 2019 de către întreprinderile ISD, în valoare de 3 563 milioane euro, precum și a pierderilor înregistrate de întreprinderile ISD în 2019, în valoare de 2 887 milioane euro.

⁴ Datoriile nete către investitorii străini direcți și către societățile nerezidente din grupul acestora (datorii minus creanțe).

Fluxul net de ISD în anul 2019 s-a orientat preponderent spre domeniile: comerț (1 804 milioane euro), industrie (1 343 milioane euro) și intermediari financiare și asigurări (1 102 milioane euro); în cadrul industriei, majoritatea investițiilor străine s-au realizat în industria prelucrătoare (980 milioane euro), principalele activități beneficiare de investiții străine directe fiind sectoarele alimente, băuturi și tutun (309 milioane euro), mijloace de transport (214 milioane euro) și mașini și echipamente (93 milioane euro).

Grafic 2. Fluxul net de ISD pe principalele activități economice

Repartizarea componentelor fluxului net de ISD pe domenii de activitate:

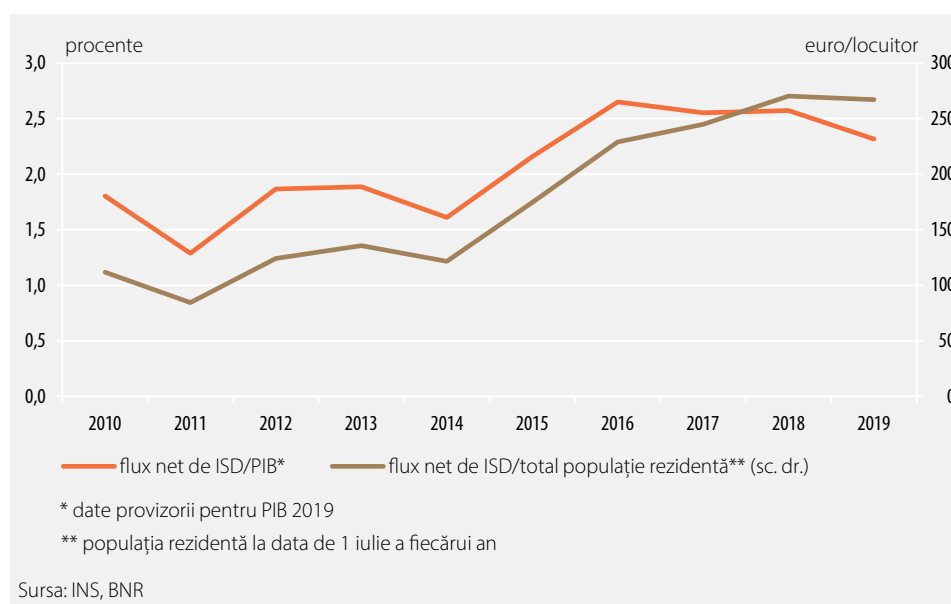
- cel mai mare aport la capitalurile proprii s-a înregistrat în ramura tehnologia informației și comunicații (782 milioane euro), urmată de industria prelucrătoare (487 milioane euro) și comerț (344 milioane euro);
- profitul reinvestit a atins cel mai înalt nivel în intermediari financiare și asigurări (975 milioane euro); un nivel ridicat al profitului reinvestit s-a înregistrat și în sectoarele comerț (957 milioane euro) și industria prelucrătoare (471 milioane euro);
- instrumentele de natura datoriei au avut o contribuție pozitivă la fluxul net de ISD (+152 milioane euro), față de contribuția negativă din anul 2018 (-280 milioane euro). Principalele sectoare de activitate care au beneficiat de finanțări prin intermediul acestor instrumente au fost comerțul (503 milioane euro), industria extractivă (201 milioane euro), alimente, băuturi și tutun (130 milioane euro) și metalurgia (118 milioane euro), în timp ce pentru tehnologia informației și comunicații (-423 milioane euro) și industria mijloacelor de transport (-286 milioane euro) instrumentele de natura datoriei au avut o contribuție negativă (Tabelul 2 din secțiunea Statistică).

Analiza fluxului net de ISD în raport cu produsul intern brut (PIB) relevă faptul că în anul 2019 acesta a înregistrat valoarea de 2,3 la sută din PIB, în scădere de la 2,6 la sută în ultimii doi ani, datorită în special creșterii accentuate în 2019 a PIB nominal exprimat în euro (+9,1 la sută față de anul precedent).

Raportat la totalul populației rezidente, fluxul net de ISD a înregistrat valoarea de 267 euro/locuitor, în scădere ușoară de la 270 euro/locuitor în anul 2018 (Tabelul 3 din secțiunea Statistică).

Grafic 3. Evoluția fluxului ISD/PIB, respectiv a fluxului ISD/total populație rezidentă

2. SOLDUL INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

La 31 decembrie 2019, soldul ISD a înregistrat nivelul de 88 304 milioane euro⁵, în creștere cu 8,9 la sută față de anul precedent. În structură, acesta se prezintă astfel:

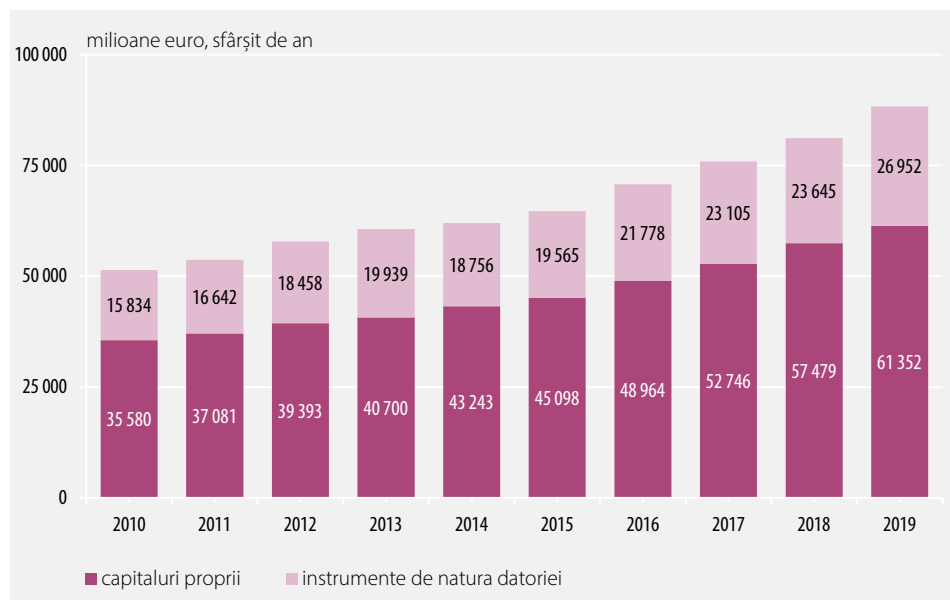
- capitaluri proprii (inclusiv profitul reinvestit acumulat) în valoare de 61 352 milioane euro (69,5 la sută din soldul final al ISD);
- instrumente de natura datoriei în valoare de 26 952 milioane euro, reprezentând 30,5 la sută din soldul final al ISD⁶.

⁵ Acest rezultat a fost obținut prin adăugarea la soldul de la sfârșitul anului precedent a fluxului net de ISD, precum și a celorlalte componente care conduc la variația soldului, respectiv a diferențelor valorice pozitive/negative provenite din: reevaluările activelor exprimate în valută datorate modificării cursului de schimb, reevaluarea prețurilor unor imobilizări corporale, modificarea valorii de piață a întreprinderilor ISD listate, precum și din retratări contabile ale valorii diferitelor componente ale soldurilor inițiale, din corecții ale datelor din raportările statistice anterioare etc.

⁶ Stocul instrumentelor de natura datoriei este determinat ca diferență între soldul datoriei întreprinderilor ISD față de investitorii străini direcți, inclusiv față de societățile nerezidente din grup, în valoare de 36 631 milioane euro, și soldul creanțelor întreprinderilor ISD asupra investitorilor străini direcți și a societăților nerezidente din grup (9 679 milioane euro).

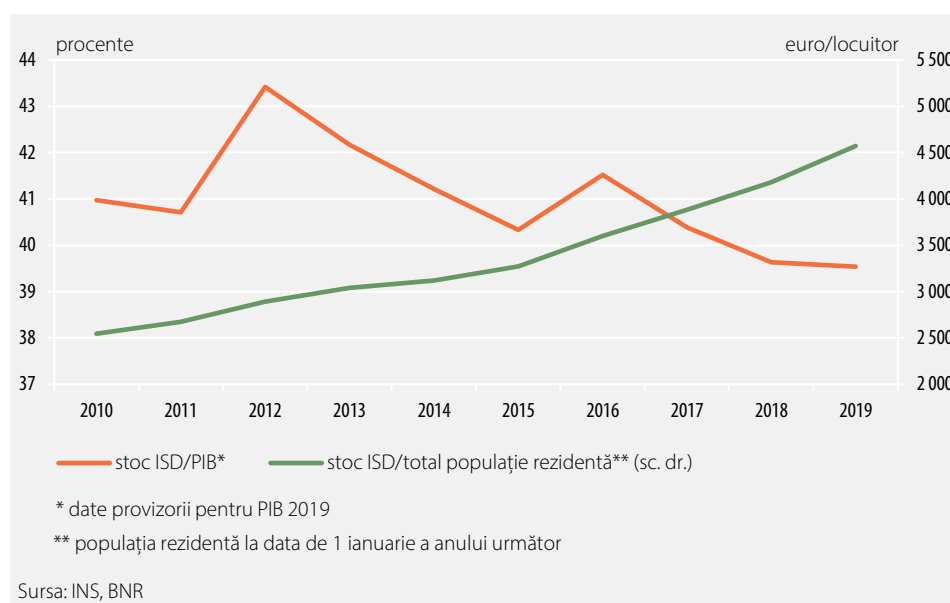
Față de anul 2010, soldul total al ISD a crescut cu 71,8 la sută, ambele componente înregistrând ritmuri de creștere apropiate (72,4 la sută capitalurile proprii, 70,2 la sută instrumentele de natura datoriei) (Tabelul 5 din secțiunea Statistică).

Grafic 4. Evoluția componentelor soldului ISD în perioada 2010-2019

Soldul ISD raportat la produsul intern brut în anul 2019 a înregistrat valoarea de 39,5 la sută (-0,1 puncte procentuale față de anul precedent), datorată ritmului mai ridicat de creștere a PIB nominal exprimat în euro (+9,1 la sută) față de soldul ISD (+8,9 la sută).

Grafic 5. Evoluția soldului ISD/PIB, respectiv a soldului ISD/total populație rezidentă

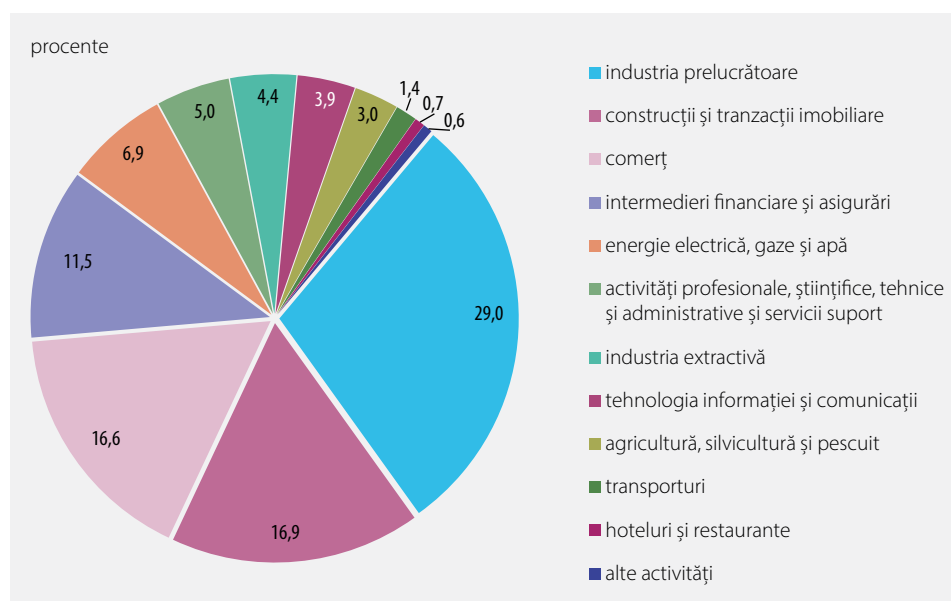

Raportat la totalul populației rezidente, soldul ISD a înregistrat valoarea de 4 571 euro/locuitor, în creștere cu 392 euro față de anul 2018. Evoluția pozitivă s-a datorat nu doar creșterii stocului de investiții străine, ci și scăderii populației rezidente (minus 96 474 locuitori) față de anul anterior. În ultimii 10 ani, soldul ISD/PIB a avut o evoluție oscilantă, în timp ce soldul ISD/locuitor a înregistrat o creștere continuă, de la un minim de 2 545 euro/locuitor consemnat în anul 2010.

2.1. Repartizarea investițiilor străine directe pe principalele activități economice⁷

Din punct de vedere al orientării pe activități economice, 40,4 la sută din soldul total al ISD sunt localizate în industrie, cu precădere în industria prelucrătoare (29,0 la sută din soldul total al ISD). Alte activități economice care au atras investiții străine directe consistente sunt construcții și tranzacții imobiliare (reprezentând 16,9 la sută din soldul total al ISD), comerț (16,6 la sută) și intermediari financiare și asigurări (11,5 la sută).

Grafic 6. Contribuția sectoarelor de activitate la soldul total al ISD la 31 decembrie 2019

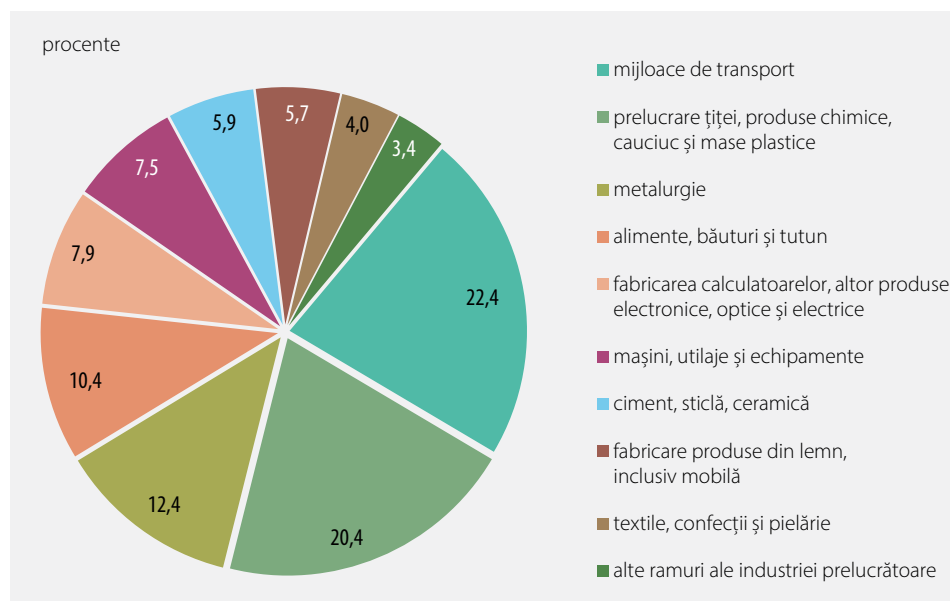

În cadrul industriei prelucrătoare, care a atras cele mai multe investiții străine directe, ponderea cea mai mare s-a înregistrat în industria mijloacelor de transport (22,4 la sută din totalul soldului ISD atras de industria prelucrătoare), urmată de prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice (20,4 la sută), metalurgie (12,4 la sută) și alimente, băuturi și tutun (10,4 la sută) (Tabelul 7 din secțiunea Statistică).

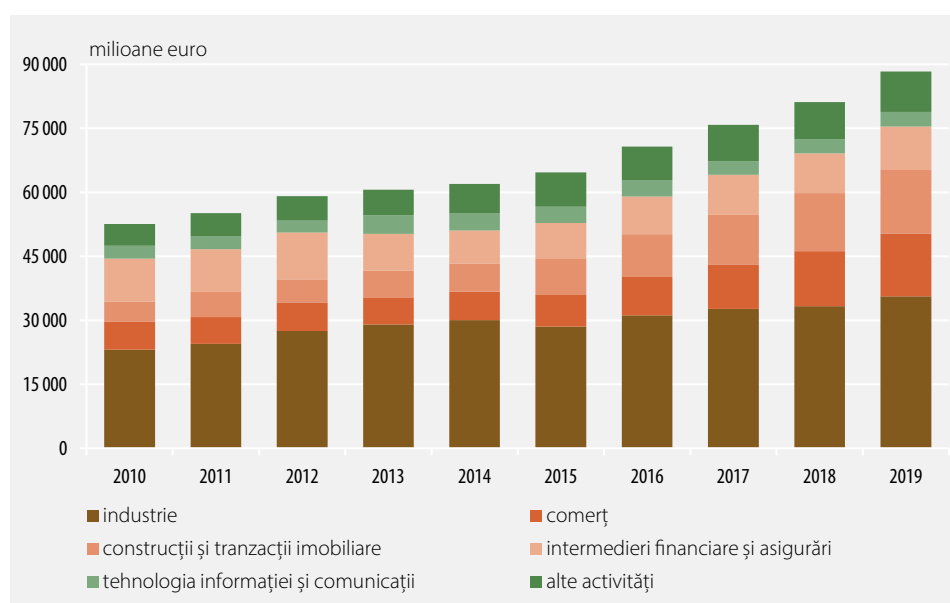
⁷ Repartizarea pe activități economice s-a realizat în funcție de obiectul principal de activitate al întreprinderilor ISD, potrivit CAEN Rev.2.

Evoluția față de anul 2018 a soldului ISD repartizat pe principalele activități economice relevă creșteri importante pentru industrie (2 337 milioane euro, +7,0 la sută), comerț (1 816 milioane euro, +14,1 la sută), construcții și tranzacții imobiliare (1 277 milioane euro, +9,4 la sută) și intermediari financiare și asigurări (844 milioane euro, +9,1 la sută).

Grafic 7. Contribuția principalelor ramuri de activitate la soldul total al ISD în industria prelucrătoare

Grafic 8. Evoluția soldului total al ISD detaliat pe sectoare de activitate

În ultimii 10 ani, cele mai mari creșteri au înregistrat sectoarele construcții și tranzacții imobiliare (+214,0 la sută, până la 14 928 milioane euro), comerț (+125,2 la sută, până la 14 681 milioane euro) și alte activități (+85,7 la sută, atingând 9 454 milioane euro).

Deși deține peste 40,4 la sută din soldul total al ISD, industria a cunoscut o creștere mai lentă în ultimii 10 ani, de 54,4 la sută, până la 35 648 milioane euro în 2019, sub ritmul de creștere a soldului total al ISD din această perioadă (67,9 la sută) (Tabelul 7 din secțiunea Statistică).

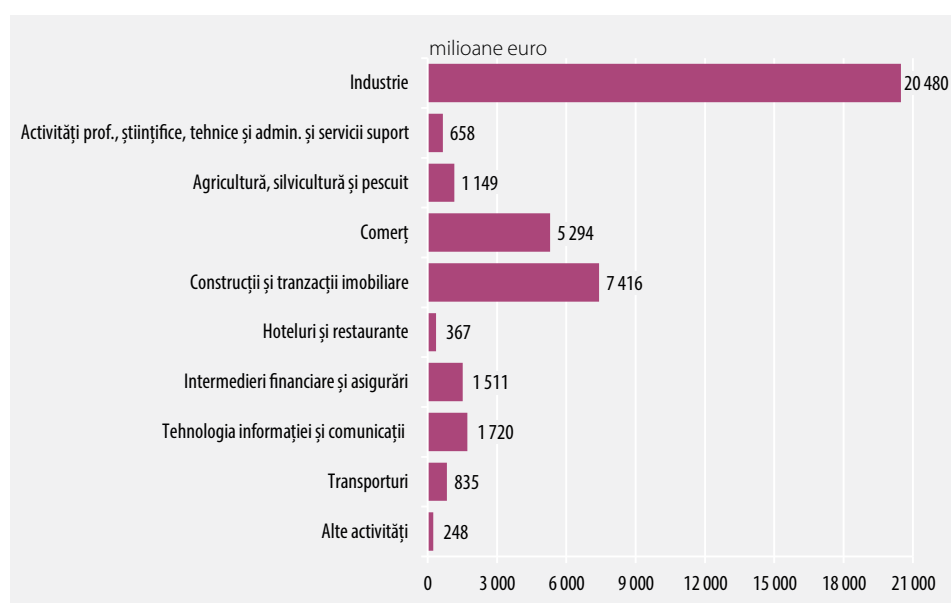
2.2. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile ISD

Având în vedere rolul important pe care îl au imobilizările corporale și cele necorporale în creșterea economică, precum și caracterul de durată și stabilitate pe care acestea îl imprimă ISD, cercetarea statistică și-a propus să determine ponderea acestor destinații finale ale investițiilor în cadrul întreprinderilor ISD în soldul total al ISD la finele anului 2019, precum și repartizarea lor pe principalele activități economice.

Imobilizările corporale și necorporale, cu un sold final al anului 2019 în valoare de 39 678 milioane euro, reprezintă 44,9 la sută din soldul total al ISD, ceea ce indică un grad semnificativ de stabilitate a ISD.

Activitățile economice în care un nivel semnificativ al imobilizărilor corporale și necorporale a avut ca sursă ISD sunt: industria (23,2 la sută din soldul total al imobilizărilor corporale și necorporale ale întreprinderilor ISD, din care 15,4 la sută se regăsesc în industria prelucrătoare), construcțiile și tranzacțiile imobiliare (8,4 la sută din totalul ISD) și comerțul (6,0 la sută din totalul ISD) (Tabelul 8 din secțiunea Statistică).

Grafic 9. Repartizarea pe principalele activități economice a soldului imobilizărilor corporale și necorporale ale întreprinderilor ISD la 31 decembrie 2019

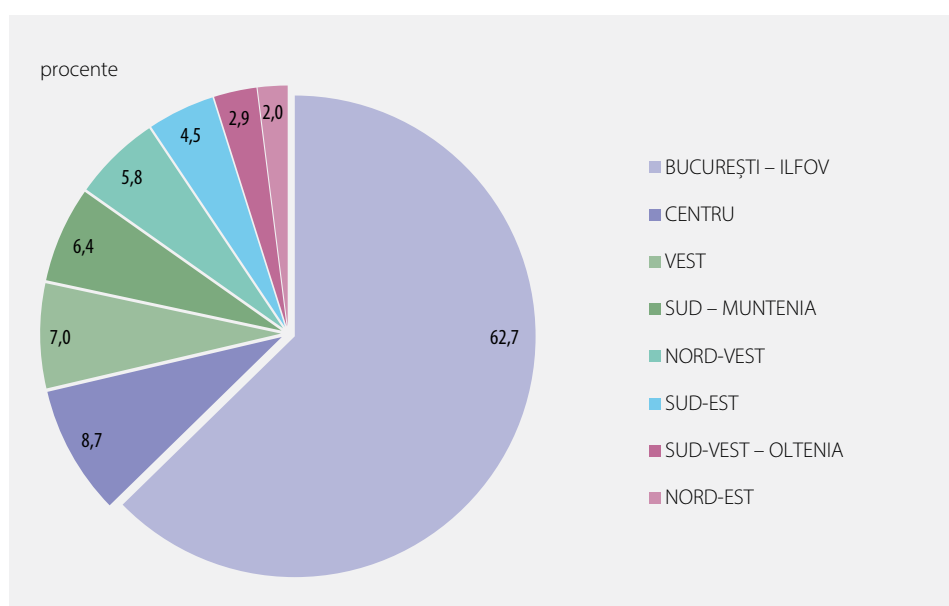

2.3. Repartizarea teritorială a investițiilor străine directe

Repartizarea pe regiuni de dezvoltare

Cele mai mari ISD s-au înregistrat în regiunea de dezvoltare BUCUREȘTI – ILFOV (55 349 milioane euro sold la 31 decembrie 2019, reprezentând 62,7 la sută din totalul ISD), urmată de regiunea CENTRU (7 648 milioane euro), regiunea VEST (6 198 milioane euro) și regiunea SUD – MUNTENIA (5 671 milioane euro). În contrast, cele mai mici valori ale investițiilor se regăsesc în regiunea SUD-VEST – OLTENIA (2 536 milioane euro) și regiunea NORD-EST (1 765 milioane euro)⁸.

Grafic 10. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD

Față de anul anterior, cele mai mari creșteri ale soldului ISD s-au înregistrat în regiunile SUD-EST (+15,5 la sută, sold de 3 983 milioane euro la sfârșitul anului 2019), BUCUREȘTI – ILFOV (+12,4 la sută) și NORD-VEST (+11,8 la sută, 5 154 milioane euro) (Tabelul 9 din secțiunea Statistică).

Caseta 1. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice

Întreprinderile ISD având cel puțin 20 de salariați, precum și întreprinderile considerate atipice, respectiv cele având sub 20 de salariați, dar cu cifra de afaceri sau capitalul social de peste 30 de milioane lei sau care au atras credite pe termen lung de la investitorii străini direcți sau de la companii nerezidente din grupul acestora în valoare

⁸ ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor ISD, care nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

de peste 15 milioane lei⁹, au fost cercetate exhaustiv în cadrul cercetării statistice pentru determinarea ISD. Acestea dețin o pondere de 93,5 la sută din soldul total al ISD¹⁰, în valoare de 82 528 milioane euro.

Tabel 1. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice la 31 decembrie 2019

Județul	Valoarea (milioane euro)
TOTAL	82 528
Alba	1 065
Argeș	1 425
Arad	914
Bacău	356
Bihor	876
Bistrița-Năsăud	138
Brăila	170
Botoșani	70
Brașov	2 581
București	45 961
Buzău	436
Cluj	2 059
Călărași	364
Caraș-Severin	196
Constanța	2 033
Covasna	224
Dâmbovița	393
Dolj	1 335
Gorj	3
Galați	838
Giurgiu	264
Hunedoara	411
Harghita	123
Ifov	5 188
Ialomița	315
Iași	454
Mehedinți	19
Maramureș	700
Mureș	1 766
Neamț	191
Olt	969
Prahova	2 607
Sibiu	1 560

⁹ A se vedea precizările privind eșantionul cercetării statistice de la pagina 28.

¹⁰ Restul societăților din baza de sondaj au fost cercetate prin eșantionare; din această cauză, rezultatele obținute de la aceste societăți sunt reprezentative numai la nivel național și la nivelul regiunilor de dezvoltare. Mai multe detalii se regăsesc în Secțiunea „Aspecte privind cercetarea statistică pentru determinarea investițiilor străine directe”.

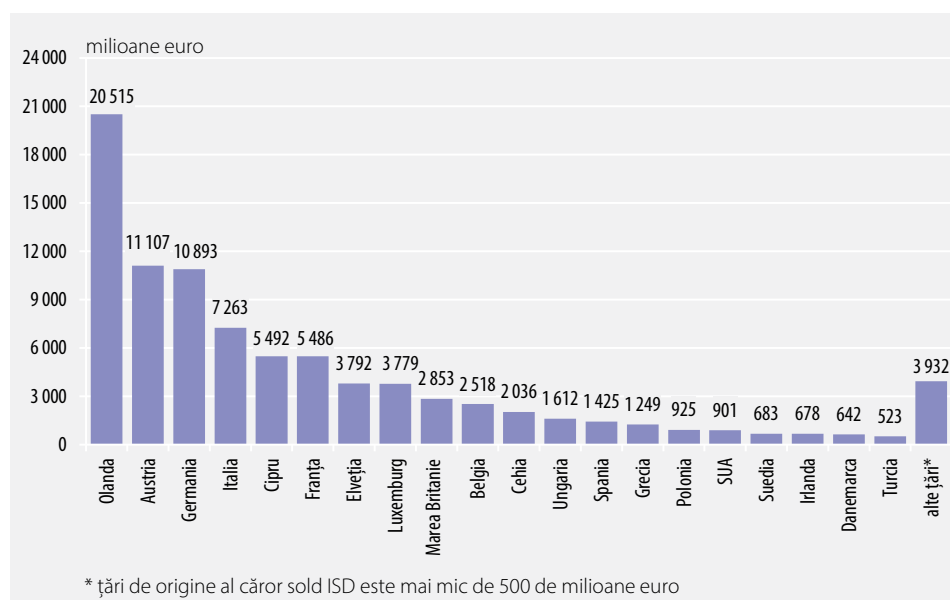
–continuare–

Județul	Valoarea (milioane euro)
Sălaj	421
Satu Mare	553
Suceava	445
Tulcea	249
Timiș	4 386
Teleorman	93
Vâlcea	191
Vrancea	120
Vaslui	66

2.4. Repartizarea ISD pe țări de origine

Primele țări clasate după soldul total al ISD deținut la 31 decembrie 2019 sunt: Olanda (20 515 milioane euro, reprezentând 23,2 la sută din soldul total ISD), Austria (11 107 milioane euro, 12,6 la sută), Germania (10 893 milioane euro, 12,3 la sută), Italia (7 263 milioane euro, 8,2 la sută), Cipru (5 492 milioane euro, 6,2 la sută) și Franța (5 486 milioane euro, 6,2 la sută). Repartizarea a fost realizată în funcție de țara de rezidență a deținătorului nemijlocit a cel puțin 10 la sută din capitalul social al întreprinderilor ISD din România (pe baza principiului *Immediate Country Basis*¹¹) (Tabelul 10 din secțiunea Statistică).

Grafic 11. Repartizarea pe țări de origine a soldului total al ISD la 31 decembrie 2019

¹¹ Potrivit acestui principiu, țara de proveniență a investiției este considerată țara deținătorului direct al participațiilor la capitalul social.

Caseta 2. Repartizarea soldului ISD în funcție de țara de origine a investitorului final

Statisticile privind ISD măsoară investițiile care au ca obiectiv stabilirea unui interes durabil al unui nerezident (investitorul direct) într-o întreprindere rezidentă (întreprinderea ISD). Interesul durabil implică existența unei relații pe termen lung între cele două părți și a unui grad semnificativ de influență a investitorului asupra managementului întreprinderii ISD (Glosar BD4¹²). Motivația investitorului direct este strategică, vizând inclusiv profitul generat de diferențele de cost ale factorilor de producție sau accesul pe anumite piețe. Cu toate acestea, structurile de finanțare și de proprietate din ce în ce mai complexe ale companiilor multinaționale, determinate de mai mulți factori, cum ar fi optimizarea impozitelor, ocupă un rol important în cadrul relațiilor de investiții străine directe. Frecvent, companiile multinaționale transferă investițiile prin mai multe economii, generând o mare parte a fluxurilor de investiții directe la nivelul acestora. Fluxurile de investiții atrase sunt redirecționate ulterior în afara țării, în drumul lor către destinația finală (Blanchard și Acalin, 2016¹³). Astfel, interpretarea statisticilor privind ISD elaborate pe baza principiului *Immediate Country Basis* (țara deținătorului direct al participațiilor la capitalul social al întreprinderii) necesită date suplimentare, întrucât nu reflectă sursele și destinațiile finale ale investițiilor.

În prezent sunt dezvoltate mai multe definiții corespunzătoare investitorului final, în funcție de scopurile în care sunt utilizate (statistice, de contabilitate financiară, de reglementare), respectiv: societatea-mamă care deține controlul ultim, proprietarul beneficiar final, unitatea instituțională care deține controlul ultim și investitorul final, fără a exista o definiție unanim acceptată.¹⁴

Potrivit metodologiilor statistice (BD4 și BPM6), investitorul final este entitatea aflată pe palierul superior al lanțului de proprietate și care nu este controlată de nicio altă entitate.

În vederea realocării stocului ISD de la țara investitorului imediat (*Immediate Country Basis* – deținătorul direct al participațiilor la capitalul social) la cea a investitorului final (*Ultimate Investing Country*) sunt utilizate la nivel internațional două abordări diferite:

- abordarea proporțională, care se bazează pe identificarea entității care controlează investitorul direct, respectiv entitatea care ia decizia de a investi;
- abordarea bazată pe control, care identifică entitatea ce controlează întreprinderea ISD, prin utilizarea conceptului de unitate instituțională care deține controlul ultim.

Statisticile privind țara investitorului final al întreprinderilor ISD rezidente prezentate în Tabelul 2 s-au realizat utilizând abordarea bazată pe control și au avut la bază

¹² *Manualul Benchmark Definition of FDI*, ediția a IV-a, elaborat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică.

¹³ Blanchard și Acalin – „What Does FDI Actually Measure?“, 2016.

¹⁴ IMF Committee on Balance of Payments. *Ultimate Investing Economy/Ultimate Host Economy and Pass-through Funds*.

Registrul European al Grupurilor¹⁵, precum și informațiile existente la nivelul Direcției Statistică din Banca Națională a României cu privire la sursa și destinația investițiilor directe în și din economia rezidentă. În cazul societăților ISD la care nu a fost identificat investitorul final, repartizarea pe țări s-a realizat în funcție de deținătorul direct a participațiilor la capitalul social (principiul *Immediate Country Basis*).

Tabel 2. Repartizarea soldului ISD în funcție de țara de origine a investitorului final

Țara	Valoarea (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL	88 304	100
Germania	13 194	14,9
Austria	10 039	11,4
Franța	8 275	9,4
Italia	7 468	8,5
Statele Unite ale Americii	5 872	6,6
Olanda	5 505	6,2
Marea Britanie	3 899	4,4
România*	2 936	3,3
Elveția	2 820	3,2
Belgia	2 382	2,7
Cipru	2 152	2,4
Africa de Sud	1 792	2,0
Grecia	1 603	1,8
Ungaria	1 292	1,5
Turcia	1 261	1,4
Luxemburg	1 222	1,4
Cehia	1 198	1,4
Federația Rusă	1 143	1,3
Japonia	1 115	1,3
Alte țări**	13 136	14,9

* cuprinde investițiile străine directe în societățile ISD care au țara de origine a investitorului final România, precum și investițiile străine în societățile ISD în care investitorii străini au participații de sub 50 la sută din capitalul social/ drepturile de vot, controlul asupra societății revenind astfel rezidenților (abordarea bazată pe control)

** țări de origine a investitorilor finali al căror sold este mai mic de 1 000 milioane de euro și țări ale căror date îndeplinesc condițiile de confidențialitate, potrivit prevederilor Legii nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare

3. TIPURI DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

Aportul la capitalurile proprii în întreprinderile ISD în anul 2019, în valoare de 2 238 milioane euro, este diferențiat în *greenfield*, fuziuni și achiziții, dezvoltare de întreprinderi, precum și restructurare de întreprinderi.

Investițiile *greenfield* și cele din categoria fuziuni și achiziții (M&A) au urmat tendința din ultimii ani, înregistrând un nivel foarte redus al fluxului de ISD. Astfel, aportul investitorilor străini la capitalurile întreprinderilor ISD nou-înființate (investițiile

¹⁵ Euro Group Register este un registru al grupurilor de întreprinderi, ținut pentru scopuri statistice de Eurostat și oficiile naționale de statistică ale statelor membre și cuprinde grupurile de întreprinderi care activează în cel puțin două state membre.

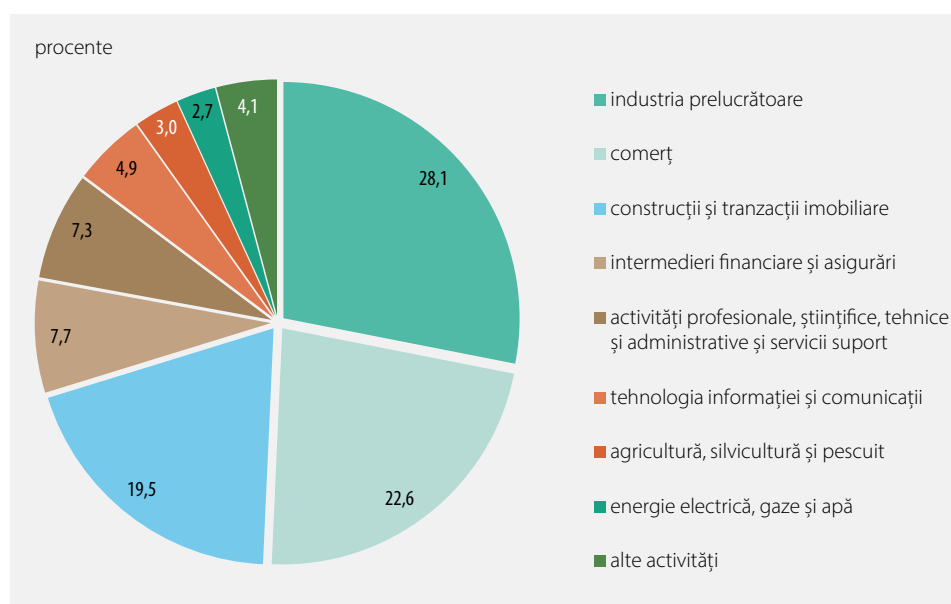
greenfield) a înregistrat valoarea de numai 67 de milioane euro, iar tranzacțiile de tip fuziuni și achiziții valoarea de 106 milioane euro.

Ponderea predominantă în aportul la capitalurile proprii este asigurată de restructurările de întreprinderi cu o valoare de 1 416 milioane euro, reprezentând 63 la sută din totalul aportului la capital din anul 2019, și de dezvoltările de întreprinderi, în valoare de 649 milioane euro, respectiv 29 la sută din totalul aportului la capitalurile proprii.

În ceea ce privește soldul total al ISD, se constată că 61,8 la sută dintre acestea, în valoare de 54 575 milioane euro, sunt realizate în întreprinderile înființate prin investiții *greenfield*, denumite întreprinderi *greenfield*. Acest lucru evidențiază impactul de durată al investițiilor *greenfield* asupra economiei.

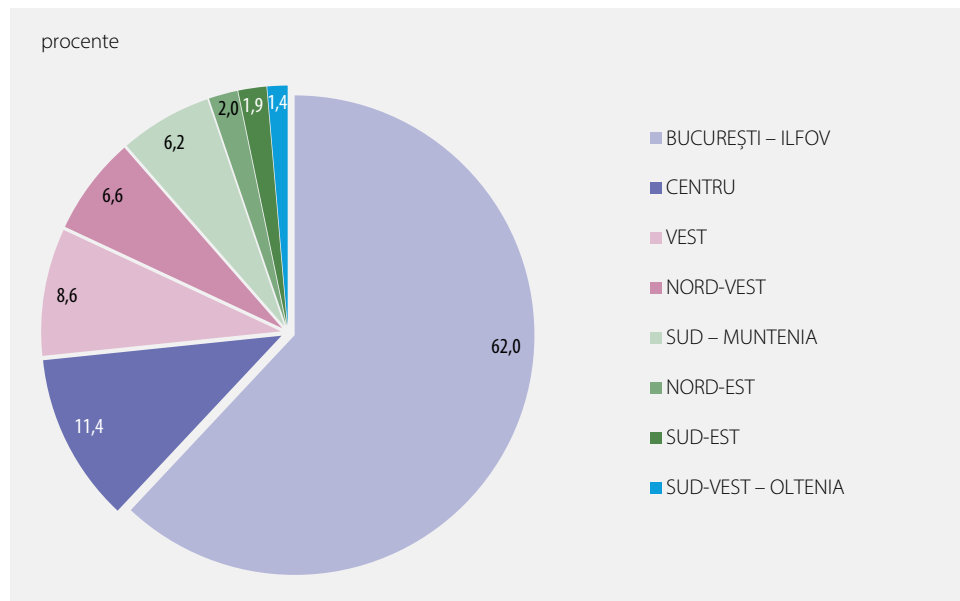
Din punct de vedere al repartizării pe principalele activități economice, ISD în întreprinderi *greenfield* s-au orientat cu precădere spre industria prelucrătoare (28,1 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*). Alte ramuri în care aceste investiții au o pondere semnificativă sunt: comerț (22,6 la sută), construcții și tranzacții imobiliare (19,5 la sută), respectiv intermediari financiare și asigurări (7,7 la sută).

Grafic 12. Distribuția pe sectoare de activitate a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

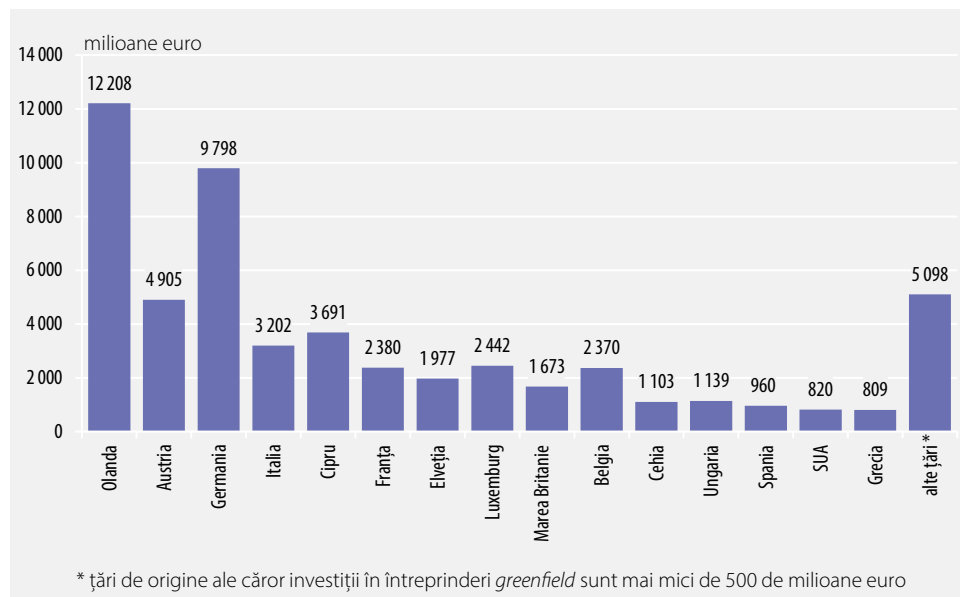
Cea mai mare parte a investițiilor străine directe în întreprinderi *greenfield* se concentrează, ca și ansamblul ISD, în regiunea BUCUREȘTI – ILFOV (62,0 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*); urmează regiunile CENTRU cu 11,4 la sută, VEST cu 8,6 la sută și NORD-VEST cu 6,6 la sută din soldul total ISD în întreprinderi *greenfield*.

Grafic 13. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

Cele mai mari investiții în întreprinderi *greenfield* provin¹⁶, ca și în cazul soldului total al ISD, din Olanda (12 208 milioane euro). Următoarele țări de proveniență sunt Germania (9 798 milioane euro), Austria (4 905 milioane euro) și Cipru (3 691 milioane euro).

Grafic 14. Distribuția pe țări de origine a soldului ISD în întreprinderi *greenfield*

¹⁶ Potrivit principiului *Immediate Country Basis*.

4. INVESTIȚIILE DIRECTE ÎN STRĂINĂTATE ALE ROMÂNIEI

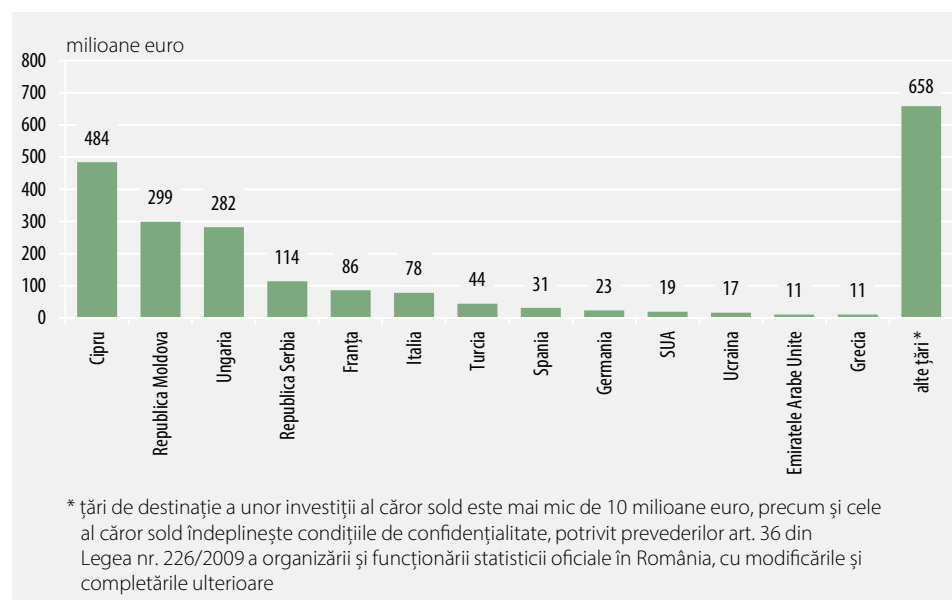
În cadrul cercetării statistice pentru determinarea ISD în anul 2019 au fost colectate și date pentru determinarea investițiilor directe ale rezidenților români realizate în străinătate. Au raportat investiții directe în străinătate atât întreprinderi ISD care au, la rândul lor, investiții directe în străinătate, cât și societăți fără ISD (cu capital autohton) și persoane fizice care au investit în cel puțin 10 la sută din capitalul social al unei societăți nerezidente.

În anul 2019, fluxul net al investițiilor directe în străinătate a înregistrat valoarea de 324 milioane euro, din care aport la capitalurile proprii 110 milioane euro, profit reinvestit 85 de milioane euro și instrumente de natura datoriei 129 milioane euro.

Soldul investițiilor directe în străinătate la 31 decembrie 2019 a înregistrat valoarea de 2 157 milioane euro, detaliat astfel: capitaluri proprii în valoare de 1 623 milioane euro (75,2 la sută din soldul total) și instrumente de natura datoriei în sumă de 534 milioane euro (24,8 la sută din soldul total).

În ceea ce privește țara de destinație a IDS, principala destinație a fost Cipru (484 milioane euro), urmată de Republica Moldova (299 milioane euro), Ungaria (282 milioane euro) și Republica Serbia (114 milioane euro).

Grafic 15. Repartizarea pe țări de destinație a soldului investițiilor directe în străinătate

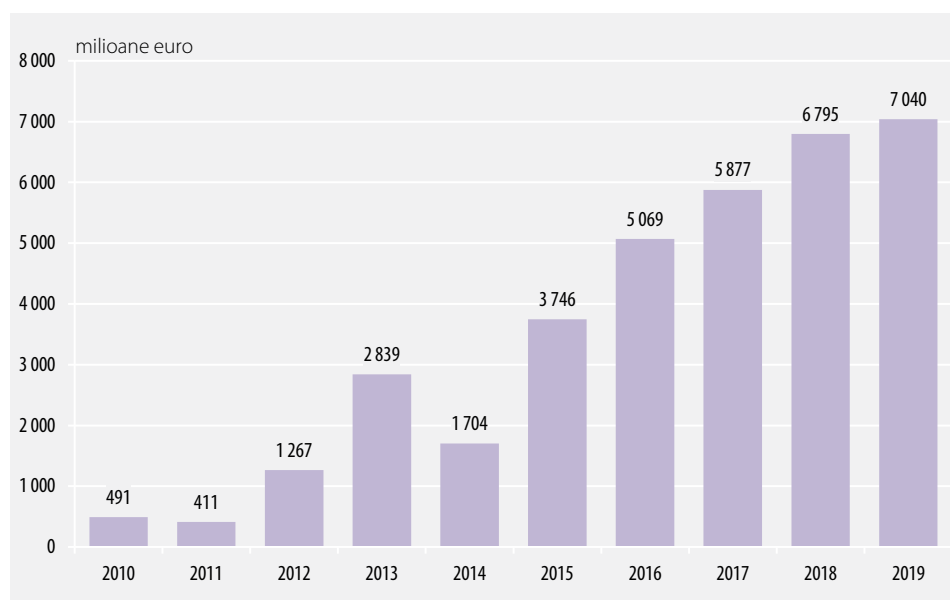
5. VENITURILE REALIZATE DIN ISD

Veniturile nete obținute de către investitorii străini direcți în România în anul 2019 au înregistrat valoarea de 7 040 milioane euro, din care:

- veniturile nete din participații la capitalurile proprii în sumă de 6 346 milioane euro¹⁷;
- veniturile nete din dobânzi în sumă de 694 milioane euro¹⁸.

Analiza în evoluție a veniturilor din ISD realizate de nerezidenți relevă o evoluție crescătoare începând cu anul 2015, întreprinderile ISD beneficiind în această perioadă de un mediu economic favorabil, cu creșteri ale PIB real cuprinse între 3,9 la sută și 7,1 la sută.

Grafic 16. Evoluția veniturilor realizate din ISD de nerezidenți

6. CIFRA DE AFACERI A ÎNTRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ ȘI FORȚA DE MUNCĂ ANGAJATĂ

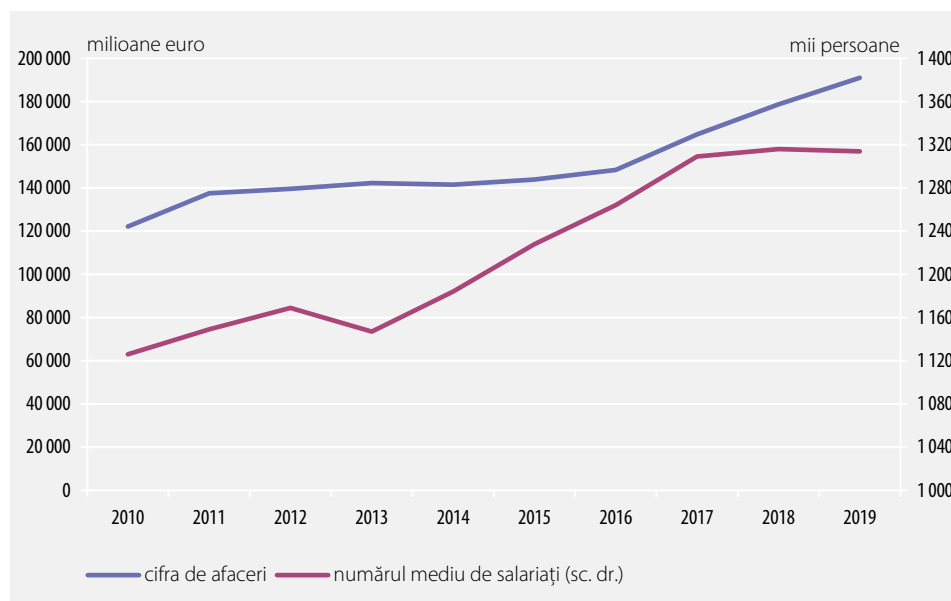
Cifra de afaceri în anul 2019 a întreprinderilor ISD a înregistrat valoarea de 191 005 milioane euro, în creștere cu 6,8 la sută față de 2018 și cu 56,4 la sută față de 2010. În ultimii zece ani, cifra de afaceri a întreprinderilor ISD a scăzut o singură dată, în anul 2014, cu 0,5 la sută.

¹⁷ Calculate ca diferență între profiturile după impozitare obținute de întreprinderile ISD în anul 2019, în valoare de 9 232 milioane euro, și pierderile aferente întreprinderilor ISD, în valoare de 2 887 milioane euro.

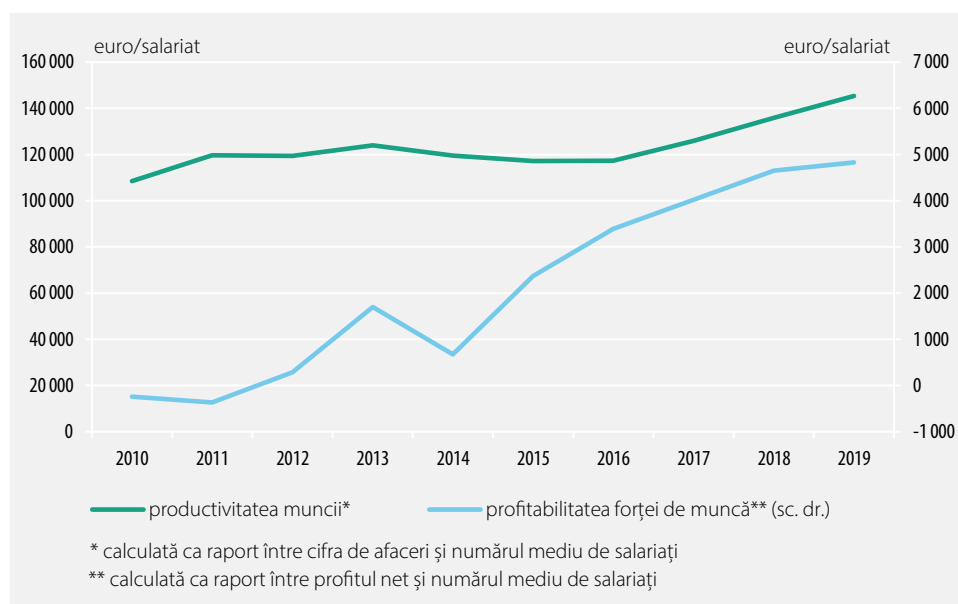
¹⁸ Calculate ca diferență între dobânzile primite de către investitorii străini direcți pentru creditele acordate întreprinderilor lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului, și dobânzile plătite de către aceștia pentru creditele primite de la întreprinderile lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului din care fac parte.

În ceea ce privește numărul mediu de salariați, în anul 2019 întreprinderile ISD au înregistrat 1 314 mii salariați, în scădere cu 0,2 la sută față de anul 2018, dar în creștere cu 16,7 la sută față de 2010. Anul 2019 este al doilea din seria de timp analizată în care numărul mediu de salariați în întreprinderile ISD a scăzut față de anul anterior (după o scădere de 1,9 la sută în 2013).

Grafic 17. Evoluția cifrei de afaceri și a numărului mediu de salariați în întreprinderile ISD

Grafic 18. Evoluția productivității muncii și a profitabilității forței de muncă în întreprinderile ISD

Productivitatea muncii în întreprinderile ISD în anul 2019¹⁹ a fost de 145 361 euro/salariat, în creștere cu 34,0 la sută față de 2010.

Profitabilitatea forței de muncă în întreprinderile ISD în anul 2019²⁰ a fost de 4 830 euro/salariat, în creștere de la 4 653 euro/salariat în 2018. Analiza în evoluție în ultimii 10 ani a acestui indicator relevă faptul că deși în primii doi ani ai intervalului analizat a înregistrat valori negative (-243 euro/salariat în anul 2010, respectiv -367 euro/salariat în 2011), începând cu anul 2015 a înregistrat cinci ani de creștere susținută, similar majorării veniturilor din ISD (Tabelul 15 din secțiunea Statistică).

7. EXPORTURILE ȘI IMPORTURILE ÎNTRERINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ

Activitatea întreprinderilor ISD, în ansamblul ei, are un impact pozitiv asupra comerțului exterior al României. Contribuția acestora la exporturile de bunuri a fost de 74,2 la sută, în timp ce contribuția la importurile de bunuri a fost de 68,2 la sută. Ponderea întreprinderilor ISD în exporturile și importurile de servicii se situează la 49,9 la sută din totalul exporturilor, respectiv 41,7 la sută din totalul importurilor.

7.1. Comerțul internațional cu bunuri

În anul 2019, exporturile totale (FOB) de bunuri ale întreprinderilor ISD au înregistrat valoarea de 49 088 milioane euro, în timp ce importurile de bunuri (CIF) au însumat 55 880 milioane euro. Astfel, întreprinderile ISD au înregistrat în comerțul internațional cu bunuri un deficit total FOB-CIF de 6 792 milioane euro. Analiza pe grupe de mărfuri relevă faptul că întreprinderile ISD au consemnat cele mai mari deficite în comerțul cu produse chimice și plastice (-4 887 milioane euro, din care grupele produse ale industriei chimice, care include medicamente și sânge pentru utilizări terapeutice, -4 314 milioane euro), produse minerale (-4 437 milioane euro, în special din cauza importurilor de produse petroliere) și produse alimentare (-966 milioane euro), în timp ce grupele de mărfuri mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (+3 622 milioane euro, datorită exportului de mijloace de transport), produse din lemn, hârtie (+408 milioane euro) și alte mărfuri (+373 milioane euro) au înregistrat excedent (Tabelul 16 din secțiunea Statistică).

În ceea ce privește detalierea comerțului internațional cu bunuri în funcție de domeniul de activitate al întreprinderilor ISD (după activitatea principală a acestora, conform CAEN Rev.2), se observă că societățile ISD din domeniul comerțului au înregistrat un deficit FOB-CIF de 14 218 milioane euro, compensat parțial de excedentul în valoare de 8 094 milioane euro înregistrat de societățile ISD din industrie. Industria prelucrătoare este principalul domeniu de activitate cu excedent

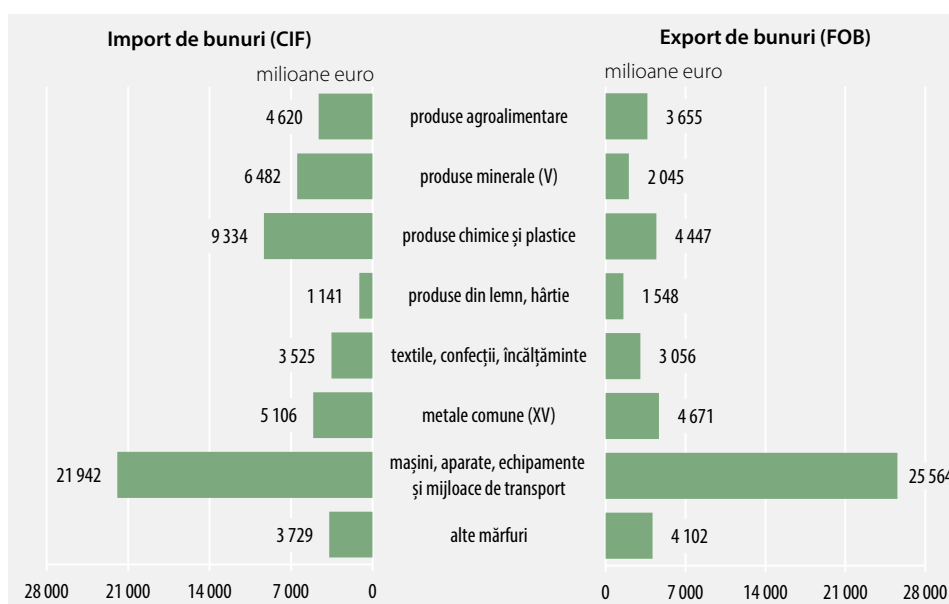
¹⁹ Calculată ca raport între cifra de afaceri și numărul mediu de salariați.

²⁰ Calculată ca raport între profitul net (diferența între profitul net al întreprinderilor ISD profitabile și pierderile nete ale întreprinderilor ISD care au înregistrat pierderi) și numărul mediu de salariați.

comercial (8 392 milioane euro), în special datorită subramurilor mijloace de transport (excedent de 4 882 milioane euro), metalurgie (excedent de 1 670 milioane euro), fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă (excedent de 1 245 milioane euro) și textile, confecții și pielărie (excedent de 1 011 milioane euro). De remarcat că excedent comercial înregistrează și întreprinderile ISD cu activitatea principală agricultură, silvicultură și pescuit (excedent de 155 milioane euro) (Tabelul 17 din secțiunea Statistică).

Grafic 19. Exportul și importul de bunuri ale societăților ISD în anul 2019 detaliat pe grupe de mărfuri (milioane euro)

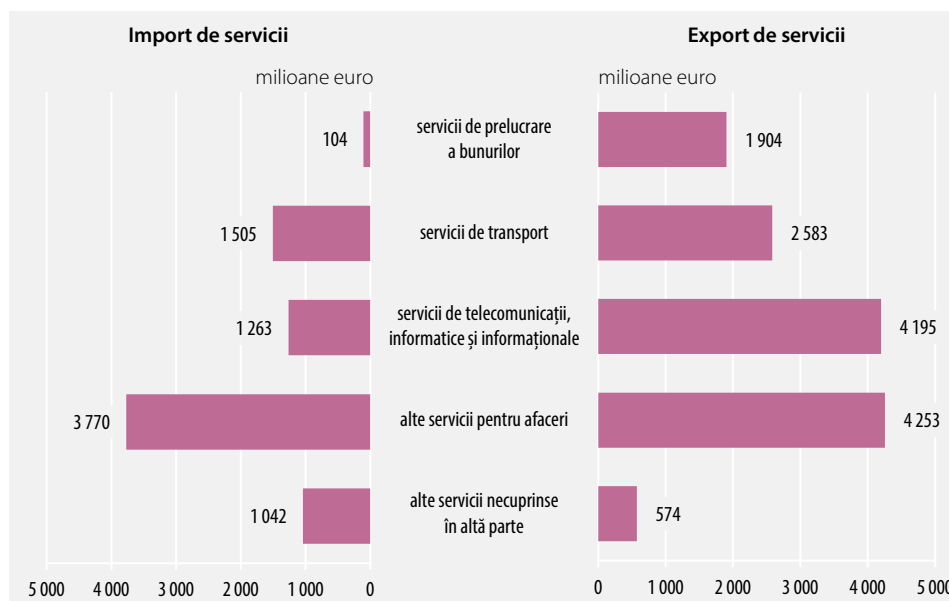
7.2. Comerțul internațional cu servicii

În anul 2019, exporturile totale de servicii ale întreprinderilor ISD au înregistrat valoarea de 13 509 milioane euro, în timp ce importurile totale de servicii au însumat 7 684 milioane euro. Astfel, comerțul internațional cu servicii al societăților ISD a consemnat un excedent de 5 825 milioane euro. Analiza pe grupe de servicii relevă faptul că întreprinderile ISD au înregistrat excedent în comerțul internațional cu servicii la aproape toate grupele, excepție făcând serviciile de cercetare-dezvoltare (deficit de 356 milioane euro) și alte servicii neincluse în altă parte (-468 milioane euro).

Cele mai mari exporturi de servicii sunt realizate de grupele alte servicii pentru afaceri (4 253 milioane euro), urmate de serviciile de telecomunicații, informatice și informaționale (4 195 milioane euro) și de transport (2 583 milioane euro).

În ceea ce privește importurile, acestea sunt dominate de grupele alte servicii pentru afaceri (3 770 milioane euro), servicii de transport (1 505 milioane euro) și servicii de telecomunicații, informatice și informaționale (1 263 milioane euro) (Tabelul 18 din secțiunea Statistică).

Grafic 20. Exportul și importul de servicii ale societăților ISD în anul 2019 detaliat pe grupe de servicii

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

Prezentăm mai jos principalele noțiuni cu privire la ISD:

- **Investiția străină directă:** relație investițională de durată între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit.

Sunt considerate investiții străine directe: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris al unei întreprinderi rezidente, instrumentele de natura datoriei dintre acest investitor sau grupul din care face parte acesta și întreprinderea rezidentă în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

În conformitate cu metodologia BPM6, sunt considerate, de asemenea, investiții străine directe și investițiile de capital și creditele provenite de la companiile nerezidente a căror putere de vot sau participație la capitalul social al companiei rezidente este de sub 10 la sută, dar care fac parte din grupul unui investitor direct în compania rezidentă respectivă (companii surori).

Totodată, intră în sfera investițiilor străine directe și companiile rezidente asupra cărora investitorul nerezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă, și anume filialele și asociatele rezidente ale întreprinderii rezidente în care investitorul nerezident deține cel puțin 10 la sută din capitalul social subscris (întreprinderi ISD de gradul II).

- **Investitorul străin direct:** persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează concertat, care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare/de lucru al entităților fără personalitate juridică) într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență.
- **Întreprinderea investiție străină directă:** este o întreprindere rezidentă, cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor nerezident deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.
- **Întreprinderea investiție străină directă de gradul II:** este o întreprindere rezidentă, cu personalitate juridică, în care un investitor străin direct controlează, prin intermediul unei întreprinderi investiție străină directă, cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris. Întreprinderile investiție străină directă de gradul II sunt filiale sau asociate ale întreprinderilor investiție străină directă. Filialele reprezintă companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin peste 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, iar asociatele sunt companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin între 10 la sută și 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris.
- **Companiile surori:** companii din cadrul aceluiași grup, rezidente în țări diferite, între care nu există o relație directă de control sau influență, respectiv niciuna dintre companii nu are cel puțin 10 la sută din voturi sau o participație de cel puțin 10 la sută la capitalul celeilalte.
- **Investiția directă reversibilă:** relația investițională de sens invers investiției străine directe pe care o întreprindere investiție directă rezidentă o are cu investitorul străin direct, dacă întreprinderea rezidentă are o putere de vot de sub 10 la sută la investitorul străin direct sau o participație de sub 10 la sută la capitalul social al investitorului străin direct.

Componentele investițiilor străine directe:

- **Capitalurile proprii:** capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar, cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare/de lucru aflat la dispoziția acestora.
- **Instrumente de natura datoriei** (datoriile nete față de investitorul străin direct): diferența dintre soldul datoriilor întreprinderilor investiție străină directă în relația cu investitorul străin direct sau cu societăți din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta și soldul creanțelor întreprinderii investiție străină directă asupra investitorului străin direct sau a unei alte firme din cadrul grupului respectiv de firme; sunt incluse toate instrumentele de natura datoriei, grupate în trei categorii: datorii/creanțe financiare (împrumuturi financiare standard, titluri de creanță, credite *revolving*, leasing financiar, linii de finanțare, *cash pooling* etc.), datorii/creanțe comerciale (credite de comerț internațional, avansuri comerciale primite/acordate etc.)

și alte sume de plătit/primit (dividende repartizate și neplătite, sume în curs de repartizare, alte sume de plătit/primit), indiferent de termen.

Instrumentele de natura datoriei dintre intermediari financiari afiliați (instituții de credit, instituții financiare nebancale, fonduri de investiții) nu sunt considerate investiții directe.

Tipurile investițiilor străine directe (diferențiate după contribuția fluxului de participații străine la capital în întreprinderile investiție străină directă):

- **Greenfield:** înființarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini (investiții pornite de la zero).
- **Fuziuni și achiziții:** preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de către investitori străini de la rezidenți.
- **Dezvoltare de întreprinderi:** majorarea deținerilor de capital ale investitorilor străini în întreprinderi investiție străină directă.
- **Restructurare de întreprinderi:** finanțarea de către investitorii străini, prin aport de capital, a întreprinderilor investiție străină directă cu pierderi, în vederea rentabilizării lor.

Investiția directă în străinătate: relație investițională de durată între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitorul rezident a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea nerezidentă în care a investit. Sunt considerate investiții directe ale rezidenților în străinătate: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor rezident care deține cel puțin 10 la sută din capitalul social subscris al unei întreprinderi nerezidente, instrumentele de natura datoriei dintre acest investitor sau grupul din care face parte acesta și întreprinderea în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta. De asemenea, sunt considerate investiții directe ale rezidenților în străinătate capitalurile din companii nerezidente asupra cărora investitorul rezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă.

ASPECTE PRIVIND CERCETAREA STATISTICĂ PENTRU DETERMINAREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE

Datele cu privire la investițiile străine directe în anul 2019 au fost obținute prin intermediul unei cercetări statistice directe²¹ realizate de către Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică, în baza metodologiei prevăzute de *Manualul Balanța de plăți și Poziția investițională internațională*, ediția a VI-a (BPM6), editat de Fondul Monetar Internațional.

Baza de sondaj a cercetării statistice a cuprins 37 050 întreprinderi cu investiție străină directă. Numărul total de întreprinderi ISD cercetate, selectate atât exhaustiv, cât și aleator, a fost de 8 003 unități. Astfel, au fost cercetate exhaustiv 6 566 de întreprinderi investiție străină directă, cuprinzând întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați (5 438 de unități), toate instituțiile de credit cu capital străin (27 de unități), toate societățile de asigurare cu capital străin (36 de unități), precum și întreprinderile considerate atipice (toate întreprinderile investiție străină directă care au mai puțin de 20 de salariați, dar care au cifra de afaceri sau capitalul social de cel puțin 30 de milioane lei sau au împrumuturi intra-grup pe termen mediu și lung primite de la nerezidenți de minim 15 milioane lei, respectiv 1 065 de unități).

A fost cercetată prin sondaj mulțimea de întreprinderi investiție străină directă având între 5 și 19 salariați inclusiv, aceasta fiind reprezentată de eșantionul format din 760 de unități din totalul de 6 811 unități din această categorie. Totodată, au fost cercetate exhaustiv și filialele rezidente ale întreprinderilor investiție străină directă (întreprinderi ISD de gradul II) în număr de 677 de unități. În ceea ce privește investițiile directe ale rezidenților în străinătate, au fost cercetate exhaustiv 394 de unități, suplimentar față de unitățile ISD care au asemenea investiții (196 de unități).

Rata de răspuns a cercetării statistice a fost de 93,64 la sută. Gradul de eroare (fluxuri și solduri) al cercetării statistice pentru determinarea ISD în anul 2019 (gradul I, realizată prin sondaj) este de ± 3 la sută, iar principalii indicatori cercetați sunt garantați cu o probabilitate de 95 la sută.

BIBLIOGRAFIE

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – *Benchmark Definition of Foreign Direct Investment*, ediția a IV-a, 2008, disponibil la: <https://www.oecd.org/daf/inv/investmentstatisticsandanalysis/40193734.pdf>

Fondul Monetar Internațional – *Manualul Balanța de Plăți și Poziția Investițională Internațională*, ediția a VI-a, 2009, disponibil la: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf>

²¹ Pentru detalii privind metodologia cercetării statistice pentru determinarea ISD, accesați link-ul: [http://www.bnr.ro/Cercetarea-statistica-pentru-determinarea-investi%C8%9Bilor-straine-directe-\(ISD\)-18375.aspx](http://www.bnr.ro/Cercetarea-statistica-pentru-determinarea-investi%C8%9Bilor-straine-directe-(ISD)-18375.aspx).

IMF Committee on Balance of Payments – *Ultimate Investing Economy/Ultimate Host Economy and Pass-through Funds*

Blanchard și Acalin – *What Does FDI Actually Measure?*, Peterson Institute for International Economic, 2016, disponibil la: <https://www.piie.com/publications/policy-briefs/what-does-measured-fdi-actually-measure>

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – *Maximising the Benefits of Foreign Direct Investment*, 2019, disponibil la: <https://oecdonthellevel.com/2019/03/11/maximising-the-benefits-of-foreign-direct-investment/>

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – *The Social Impact of Foreign Direct Investment*, 2008, disponibil la: <https://www.oecd.org/els/emp/The-Social-Impact-of-foreign-direct-investment.pdf>

IMF Working Paper – *Foreign Direct Investment in New Member States of the EU and Western Balkans: Taking Stock and Assessing Prospects*, 2018, disponibil la: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/08/21/Foreign-Direct-Investment-in-New-Member-State-of-the-EU-and-Western-Balkans-Taking-Stock-and-46152>

Brada și Tomšík – *Reinvested Earnings Bias, The “Five Percent” Rule and the Interpretation of the Balance of Payments – With an Application to Transition Economies*, 2003, William Davidson Working Paper No. 543

IMF Working Paper – *Determinants of Foreign Direct Investment: A Sectoral and Institutional Approach*, 2010, disponibil la: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/Determinants-of-Foreign-Direct-Investment-A-Sectoral-and-Institutional-Approach-24135>

Yucel – *FDI and Economic Growth: The Case of Baltic Countries*, *Research in World Economy* Vol. 5, No. 2, 2014

SECȚIUNE STATISTICĂ

Datele tabelare prezentate în această secțiune pot fi accesate în format editabil [aici](#).

Tabel 1. Evoluția fluxului de ISD în perioada 2010-2019

milioane euro										
Componente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total*	2 263	1 700	2 489	2 712	2 421	3 461	4 517	4 797	5 266	5 173
Aport la capitalurile proprii	4 074	4 002	2 676	2 765	4 222	3 085	3 202	2 235	2 973	2 238
Profit reinvestit	-2 243	-2 497	-1 846	-337	-1 376	510	1 138	1 733	2 573	2 783
Instrumente de natura datoriei**	431	195	1 659	285	-425	-134	176	829	-280	152

* fluxurile ISD pentru anii 2010-2012 au fost recalculat potrivit metodologiei BPM6

**datorii minus creanțe în relația cu investitorii străini direcți și societățile din grupul acestora

Tabel 2. Fluxul net de ISD în anul 2019 și componentele acestuia pe domenii de activitate ale întreprinderilor ISD

milioane euro								
Activitatea economică	Flux net de ISD							Instrumente de natura datoriei, net
	Total	Participații la capitalurile proprii						
		Total	Aport la capitalurile proprii	Profit reinvestit				
				Total	Profituri	Pierderi	Dividende	
1=2+8	2=3+4	3	4=5-6-7	5	6	7	8	
Industria extractivă	335	134	51	83	472	217	172	201
Industria prelucrătoare	980	958	487	471	2 556	959	1 126	22
– alimente, băuturi și tutun	309	179	-22	201	429	76	152	130
– ciment, sticlă, ceramică	76	1	-15	16	198	55	127	75
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	22	23	55	-32	88	77	43	-1
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	34	105	54	51	191	89	50	-71
– mașini, utilaje și echipamente	93	22	1	21	227	62	145	71
– metalurgie	27	-91	29	-120	207	203	123	118
– mijloace de transport	214	500	257	243	579	164	172	-286
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	89	140	111	29	411	175	207	-51
– textile, confecții și pielărie	28	21	15	7	95	31	58	7
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	88	57	1	56	131	28	48	31
Energie electrică, gaze și apă	28	78	-120	198	412	133	81	-49
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	73	93	29	64	418	142	211	-19
Agricultură, silvicultură și pescuit	196	164	119	46	127	58	23	32
Comerț	1 804	1 300	344	957	2 027	222	849	503

–continuare–

Activitatea economică	Flux net de ISD							
	Total	Participații la capitalurile proprii						Instrumente de natura datoriei, net
		Total	Aport la capitalurile proprii	Profit reinvestit				
				Total	Profituri	Pierderi	Dividende	
1=2+8	2=3+4	3	4=5-6-7	5	6	7	8	
Construcții și tranzacții imobiliare	16	109	267	-158	561	535	184	-93
Hoteluri și restaurante	28	40	6	34	61	13	15	-12
Intermedieri financiare și asigurări	1 102	1 136	161	975	1 628	116	538	-34
Tehnologia informației și comunicații	447	870	782	88	659	367	204	-423
Transporturi	146	123	100	23	172	73	77	23
Alte activități	18	15	14	1	138	51	85	3
Total	5 173	5 021	2 238	2 783	9 232	2 887	3 563	152

Tabel 3. Fluxul de ISD în produsul intern brut și valoarea fluxului de ISD raportat la populația rezidentă în perioada 2010-2019

Indicatori	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Flux ISD (mil.euro)	2 263	1 700	2 489	2 712	2 421	3 461	4 517	4 797	5 266	5 173
PIB* (mil.euro)	125 477	131 963	133 246	143 802	150 428	160 328	170 378	187 801	204 684	223 342
Flux ISD/PIB (%)	1,8	1,3	1,9	1,9	1,6	2,2	2,7	2,6	2,6	2,3
Populație** (mil. locuitori)	20,25	20,15	20,06	19,99	19,92	19,82	19,71	19,59	19,48	19,37
Flux ISD/populație (euro/locuitor)	112	84	124	136	122	175	229	245	270	267

* date provizorii pentru anul 2019

** populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an

Sursa: INS, BNR

Tabel 4. Instrumentele de natura datoriei în relația cu investitorii străini direcți și societățile din grupul acestora, sold la 31 decembrie 2019

milioane euro	
Instrumente de natura datoriei	Valoare
Datorii nete	26 952
Datorii	36 631
Datorii financiare	28 826
Datorii comerciale	7 442
Alte sume de plătit	362
Creanțe	9 679
Creanțe financiare	3 584
Creanțe comerciale	5 997
Alte sume de primit	98

Tabel 5. Evoluția soldului ISD în perioada 2010-2019

milioane euro										
Componente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total*	51 414	53 723	57 851	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304
Capitaluri proprii	35 580	37 081	39 393	40 700	43 243	45 098	48 964	52 746	57 479	61 352
Instrumente de natura datoriei**	15 834	16 642	18 458	19 939	18 756	19 565	21 778	23 105	23 645	26 952

* soldurile ISD pentru perioada 2010-2012 au fost recalculate potrivit metodologiei BPM6; soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019, în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

** datorii minus creanțe în relația cu investitorii străini direcți și cu societățile din grupul acestora

Tabel 6. Soldul ISD în produsul intern brut și valoarea soldului ISD raportat la populația rezidentă în perioada 2010-2019

Indicatori	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stoc ISD (mil.euro)	51 414	53 723	57 851	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304
PIB* (mil.euro)	125 477	131 963	133 246	143 802	150 428	160 328	170 378	187 801	204 684	223 342
Stoc ISD/PIB (%)	41,0	40,7	43,4	42,2	41,2	40,3	41,5	40,4	39,6	39,5
Populație** (mil.locuitori)	20,20	20,10	20,02	19,95	19,87	19,76	19,64	19,53	19,41	19,32
Stoc ISD/populație (euro/locuitor)	2 545	2 673	2 890	3 040	3 120	3 272	3 601	3 884	4 179	4 571

* date provizorii pentru anul 2019

** populația rezidentă la 1 ianuarie a anului următor

Notă: Soldurile ISD pentru perioada 2010-2012 au fost recalculate potrivit metodologiei BPM6; soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019 în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

Sursa: INS, BNR

Tabel 7. Repartizarea pe principalele activități economice a soldului ISD în perioada 2010-2019

milioane euro										
Activitatea economică	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	52 585	55 139	59 126	60 639	61 999	64 663	70 742	75 851	81 124	88 304
Industrie	23 093	24 487	27 455	29 010	30 013	28 521	31 124	32 666	33 311	35 648
Industria extractivă	2 388	2 753	3 225	3 548	3 387	1 985	1 842	1 965	2 273	3 921
Industria prelucrătoare	16 840	17 372	18 509	18 581	19 431	19 975	22 494	24 250	25 032	25 596
– alimente, băuturi și tutun	2 081	2 251	2 160	2 402	2 562	2 170	2 398	2 517	2 678	2 651
– ciment, sticlă, ceramică	1 663	1 768	1 684	1 658	1 628	1 461	1 433	1 419	1 497	1 512
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1 013	1 029	1 090	1 154	1 550	1 704	1 436	1 340	1 398	1 453
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	840	1 062	1 051	1 270	1 481	1 493	1 724	1 857	1 942	2 023
– mașini, utilaje și echipamente	950	995	1 114	1 369	1 526	1 703	1 597	1 715	1 834	1 925
– metalurgie	2 777	2 695	2 899	2 435	2 823	2 672	2 898	3 153	3 163	3 167
– mijloace de transport	2 589	2 840	3 173	3 322	2 708	3 309	4 684	5 626	5 441	5 732
– prelucrare țîței, produse chimice, cauciuc și mase plastice	3 615	3 468	3 962	3 687	3 679	3 882	4 530	4 884	5 175	5 217
– textile, confecții și pielărie	835	798	834	793	919	999	1 037	1 068	1 018	1 016
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	477	466	542	491	555	582	757	671	886	900

–continuare–

milioane euro										
Activitatea economică	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Energie electrică, gaze și apă	3 865	4 362	5 721	6 881	7 195	6 561	6 788	6 451	6 006	6 131
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	2 560	2 679	2 843	2 999	3 180	4 133	3 984	4 088	3 991	4 386
Agricultură, silvicultură și pescuit	1 068	1 316	1 402	1 335	1 623	1 709	1 864	2 272	2 406	2 637
Comerț	6 519	6 282	6 714	6 405	6 685	7 441	8 992	10 446	12 865	14 681
Construcții și tranzacții imobiliare	4 746	5 897	5 466	6 270	6 542	8 372	10 060	11 611	13 651	14 928
Hoteluri și restaurante	417	431	348	385	618	534	418	449	528	605
Intermedieri financiare și asigurări	10 055	10 026	10 914	8 564	7 822	8 446	8 856	9 398	9 308	10 152
Tehnologia informației și comunicații	3 081	2 967	2 854	4 390	4 019	3 854	3 704	3 150	3 321	3 441
Transporturi	788	787	876	971	1 080	1 209	1 224	1 247	1 281	1 274
Alte activități	258	267	254	310	418	444	516	524	462	552

Notă: Soldurile ISD pentru perioada 2010-2012 au fost elaborate potrivit metodologiei BPM5; soldurile ISD pentru perioada 2013-2016 au fost revizuite în luna decembrie 2019 în cadrul reviziei *benchmark* (mai multe informații sunt disponibile la adresa <http://www.bnr.ro/Procesul-de-revizuire-a-datelor-statistice-20794.aspx>)

Tabel 8. Repartizarea pe principalele activități economice a soldului imobilizărilor corporale și necorporale la 31 decembrie 2019

Activitatea economică	Valoarea (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
Total	39 678	44,9
Industrie	20 480	23,2
Industria extractivă	2 921	3,3
Industria prelucrătoare	13 612	15,4
– alimente, băuturi și tutun	1 832	2,1
– ciment, sticlă, ceramică	907	1,0
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	429	0,5
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	1 164	1,3
– mașini, utilaje și echipamente	1 103	1,2
– metalurgie	1 352	1,5
– mijloace de transport	3 434	3,9
– prelucrare țigări, produse chimice, cauciuc și mase plastice	2 511	2,8
– textile, confecții și pielărie	466	0,5
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	414	0,5
Energie electrică, gaze și apă	3 947	4,5
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	658	0,7
Agricultură, silvicultură și pescuit	1 149	1,3
Comerț	5 294	6,0
Construcții și tranzacții imobiliare	7 416	8,4
Hoteluri și restaurante	367	0,4
Intermedieri financiare și asigurări	1 511	1,7
Tehnologia informației și comunicații	1 720	1,9
Transporturi	835	0,9
Alte activități	248	0,3

Tabel 9. Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2019

Regiunea	Valoarea (milioane euro)	Ponderea în total ISD (%)
Total	88 304	100,0
BUCUREȘTI – ILFOV	55 349	62,7
CENTRU	7 648	8,7
VEST	6 198	7,0
SUD – MUNTENIA	5 671	6,4
NORD-VEST	5 154	5,8
SUD-EST	3 983	4,5
SUD-VEST – OLTENIA	2 536	2,9
NORD-EST	1 765	2,0

Notă: ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție străină directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Tabel 10. Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD la 31 decembrie 2019

Țara	Valoarea (milioane euro)	Ponderea în total ISD (%)
Total	88 304	100,0
Olanda	20 515	23,2
Austria	11 107	12,6
Germania	10 893	12,3
Italia	7 263	8,2
Cipru	5 492	6,2
Franța	5 486	6,2
Elveția	3 792	4,3
Luxemburg	3 779	4,3
Marea Britanie	2 853	3,2
Belgia	2 518	2,9
Cehia	2 036	2,3
Ungaria	1 612	1,8
Spania	1 425	1,6
Grecia	1 249	1,4
Polonia	925	1,0
Statele Unite ale Americii	901	1,0
Suedia	683	0,8
Irlanda	678	0,8
Danemarca	642	0,7
Turcia	523	0,6
Japonia	423	0,5
Norvegia	361	0,4
Bulgaria	344	0,4
Israel	332	0,4
Portugalia	242	0,3
Liban	226	0,3

–continuare–

Țara	Valoarea (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
Malta	176	0,2
Emiratele Arabe Unite	175	0,2
Federația Rusă	154	0,2
Republica Serbia	145	0,2
Canada	138	0,2
Virgine Britanice (Insulele)	136	0,2
Alte țări*	1 080	1,2

* țări de origine a unor investiții al căror sold este mai mic de 100 de milioane euro
Notă: Repartizarea pe țări de origine s-a realizat pe baza principiului *Immediate Country Basis*.

Tabel 11. Repartizarea pe țări de destinație a soldului investițiilor directe ale rezidenților în străinătate la 31 decembrie 2019

milioane euro	
Țara	Valoarea
Total	2 157
Cipru	484
Republica Moldova	299
Ungaria	282
Republica Serbia	114
Franța	86
Italia	78
Turcia	44
Spania	31
Germania	23
Statele Unite ale Americii	19
Ucraina	17
Emiratele Arabe Unite	11
Grecia	11
Alte țări*	658

* țări de destinație a unor investiții al căror sold este mai mic de 10 milioane euro, precum și cele al căror sold indeplinește condițiile de confidențialitate, potrivit prevederilor art. 36 din Legea nr. 226/2009 a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, cu modificările și completările ulterioare
Notă: Repartizarea pe țări de origine s-a realizat pe baza principiului *Immediate Country Basis*.

Tabel 12. Evoluția veniturilor obținute de nerezidenți din ISD în perioada 2010-2019

milioane euro										
Componente	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Venituri realizate din ISD de nerezidenți	491	411	1 267	2 839	1 704	3 746	5 069	5 877	6 795	7 040
Venituri din participații la capital	-273	-422	331	1 950	800	2 909	4 287	5 259	6 123	6 346
Venituri nete din dobânzi	764	833	936	889	904	837	782	618	672	694

Tabel 13. Evoluția cifrei de afaceri a întreprinderilor ISD

milioane euro			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2010	112 851	9 307	122 158
2011	123 974	13 524	137 498
2012	125 473	14 137	139 610
2013	129 615	12 587	142 202
2014	131 820	9 685	141 505
2015	133 076	10 792	143 868
2016	137 832	10 532	148 364
2017	152 217	12 588	164 805
2018	165 607	13 182	178 789
2019	174 858	16 147	191 005

Tabel 14. Evoluția forței de muncă angajate în întreprinderile ISD

mii persoane			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2010	1 055	71	1 126
2011	1 075	74	1 149
2012	1 102	67	1 169
2013	1 083	64	1 147
2014	1 124	60	1 184
2015	1 165	63	1 228
2016	1 205	59	1 264
2017	1 244	65	1 309
2018	1 252	64	1 316
2019	1 240	74	1 314

Tabel 15. Evoluția productivității muncii și a profitabilității forței de muncă în întreprinderile ISD

euro/salariat		
Anul	Productivitatea muncii*	Profitabilitatea forței de muncă**
2010	108 488	-243
2011	119 668	-367
2012	119 427	283
2013	123 977	1 700
2014	119 514	676
2015	117 156	2 370
2016	117 377	3 392
2017	125 901	4 018
2018	135 858	4 653
2019	145 361	4 830

* calculată ca raport între cifra de afaceri și numărul mediu de salariați

** calculată ca raport între profitul net și numărul mediu de salariați

Tabel 16. Exportul și importul de bunuri ale întreprinderilor ISD pe grupe de mărfuri în anul 2019^{*22}

Grupe de mărfuri (secțiuni din NC)	milioane euro				
	Exporturi (FOB)		Importuri (CIF)		Sold FOB/CIF
	întrep. ISD	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	întrep. ISD	pondere întrep. ISD (%) în total economie**	(+) excedent/ (-) deficit
Bunuri - Total	49 088	74,2	55 880	68,2	-6 792
1. Produse agroalimentare	3 655	5,5	4 620	5,6	-966
I. Animale vii și produse ale regnului animal	325	0,5	931	1,1	-606
II. Produse ale regnului vegetal	2 377	3,6	1 150	1,4	1 227
III. Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale	133	0,2	87	0,1	45
IV. Produse alimentare, băuturi, tutun	820	1,2	2 452	3,0	-1 632
2. Produse minerale (V)	2 045	3,1	6 482	7,9	-4 437
3. Produse chimice și plastice	4 447	6,7	9 334	11,4	-4 887
VI. Produse ale industriei chimice	1 134	1,7	5 448	6,6	-4 314
VII. Materiale plastice, cauciuc	3 313	5,0	3 887	4,7	-574
4. Produse din lemn, hârtie	1 548	2,3	1 141	1,4	408
IX. Produse din lemn	1 183	1,8	446	0,5	737
X. Pastă de lemn, hârtie	366	0,6	695	0,8	-329
5. Textile, confecții, încălțăminte	3 056	4,6	3 525	4,3	-469
XI. Materiale textile și articole din acestea	2 342	3,5	2 981	3,6	-640
XII. Încălțăminte	715	1,1	544	0,7	170
6. Metale comune (XV)	4 671	7,1	5 106	6,2	-436
7. Mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport	25 564	38,7	21 942	26,8	3 622
XVI. Mașini, aparate și echipamente electrice	14 282	21,6	15 601	19,0	-1 319
XVII. Mijloace de transport	11 281	17,1	6 340	7,7	4 941
8. Alte mărfuri	4 102	6,2	3 729	4,6	373
VIII. Piei, blănuri și produse din acestea	225	0,3	572	0,7	-347
XIII. Materiale de construcții	310	0,5	566	0,7	-256
Mărfuri și produse diverse (XVIII, XX, XXII)	3 567	5,4	2 592	3,2	975

* conform clasificării din Nomenclatorul Combinat

** nu include exporturile și importurile aferente activităților diviziunilor CAEN Rev.2: 84 – Administrație publică, 94 – Activități asociative, 97/98 – Activități ale gospodăriilor populației și 99 – Activități extrateritoriale.

Sursa: INS, calcule BNR

²² Sunt incluse bunurile importate în vederea prelucrării, precum și exportul acestora ulterior prelucrării.

Tabel 17. Exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD în anul 2019, după activitatea economică a acestora²³

Activitatea economică	milioane euro					
	Exporturi (FOB)			Importuri (CIF)		
	întrep. ISD	pondere întrep. ISD (%)		întrep. ISD	pondere întrep. ISD (%)	
în total economie*		în total sector de activitate	în total economie*		în total sector de activitate	
Total	49 088	74,2	74,2	55 880	68,2	68,2
Industrie	44 378	67,1	80,3	36 284	44,3	81,3
Industria extractivă	652	1,0	90,7	733	0,9	95,7
Industria prelucrătoare	43 279	65,5	80,2	34 887	42,6	81,2
– alimente, băuturi și tutun	788	1,2	50,4	1 652	2,0	60,8
– ciment, sticlă, ceramică	293	0,4	73,3	400	0,5	70,3
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1 859	2,8	68,2	614	0,8	67,1
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	5 387	8,2	76,6	4 434	5,4	78,7
– mașini, utilaje și echipamente	3 877	5,9	91,5	2 924	3,6	88,0
– metalurgie	4 152	6,3	88,7	2 482	3,0	81,2
– mijloace de transport	17 648	26,7	82,1	12 766	15,6	88,7
– prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	5 612	8,5	89,5	7 010	8,6	85,9
– textile, confecții și pielărie	3 048	4,6	67,0	2 037	2,5	66,8
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	615	0,9	60,8	568	0,7	50,4
Energie electrică, gaze și apă	446	0,7	72,3	664	0,8	70,3
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	164	0,3	43,5	548	0,7	44,2
Agricultură, silvicultură și pescuit	342	0,5	42,4	187	0,2	24,1
Comerț	3 982	6,0	44,3	18 200	22,2	55,0
Construcții și tranzacții imobiliare	48	0,1	29,1	170	0,2	26,8
Hoteluri și restaurante	1	0,0	10,0	17	0,0	23,6
Intermedieri financiare și asigurări	1	0,0	33,3	73	0,1	34,4
Tehnologia informației și comunicații	69	0,1	76,7	278	0,3	63,3
Transporturi	101	0,2	34,4	90	0,1	17,4
Alte activități	2	0,0	2,3	31	0,0	10,0

* nu include exporturile și importurile de bunuri aferente activităților diviziunilor CAEN Rev.2: 84 – Administrație publică, 94 – Activități asociative, 97/98 – Activități ale gospodăriilor populației și 99 – Activități extrateritoriale.

Notă: Exporturile și importurile de bunuri sunt agregate după activitatea principală a întreprinderilor ISD, conform CAEN Rev. 2.

Sursa: INS, calcule BNR

²³ Sunt incluse bunurile importate în vederea prelucrării, precum și exportul acestora ulterior prelucrării.

Tabel 18. Exporturile și importurile de servicii ale întreprinderilor ISD în anul 2019²⁴

Grupe de servicii	milioane euro			
	Exporturi		Importuri	
	întrep. ISD	pondere întrep. ISD (%) în total grupă servicii	întrep. ISD	pondere întrep. ISD (%) în total grupă servicii
Total servicii	13 509	49,9	7 684	41,7
Servicii de prelucrare a bunurilor	1 904	64,1	104	63,4
Transport, <i>din care:</i>	2 583	32,4	1 505	41,5
Transport rutier de mărfuri	1 991	32,6	782	60,5
Servicii de telecomunicații, informatice și informaționale	4 195	75,0	1 263	50,3
Servicii de telecomunicații	647	76,9	449	73,9
Servicii informatice	3 150	76,6	701	42,2
Servicii informaționale	399	62,5	113	46,5
Alte servicii pentru afaceri	4 253	73,9	3 770	76,2
Servicii de cercetare dezvoltare	267	84,7	623	97,5
Servicii de consultanță profesională și pentru afaceri	1 907	75,4	1 119	72,1
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	2 079	71,4	2 029	73,7
Alte servicii	574	12,0	1 042	14,6

Notă: Exporturile și importurile sunt agregate după natura serviciului.

²⁴ Datele privind exporturile și importurile de servicii sunt compilate de BNR în conformitate cu metodologia BPM6.

